

Na osnovu člana 88 tačke 2 Ustava Republike Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o vanparničnom postupku

Proglašavam Zakon o vanparničnom postupku, koji je donijela Skupština Republike Crne Gore na četvrtoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2006. godini, dana 18. aprila 2006. godine.

Broj: 01-630/2

Podgorica, 20.04.2006. godine

Predsjednik Republike Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Zakon o vanparničnom postupku

*Zakon je objavljen u "Službenom listu
RCG", br. 27/2006 od 27.4.2006.
godine.*

PRVI DIO OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom određuju se pravila vanparničnog postupka po kojima sudovi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravnim stvarima, koja se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku ("Službeni list RCG", br. 22/04 i 28/05), kojim je uređen parnični postupak (u daljem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Član 2

Po opštim odredbama ovog zakona postupa se u svim pitanjima koja posebnim postupcima sadržanim u ovom zakonu nijesu drukčije uređena, kao i u drugim vanparničnim stvarima, za koje posebnim zakonom nijesu uređena pravila postupanja.

U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Član 3

Vanparnični postupak pokreće se predlogom fizičkog ili pravnog lica, kao i predlogom organa određenog ovim ili drugim zakonom.

Izuzetno, vanparnični postupak sud pokreće po službenoj dužnosti u slučajevima i pod uslovima određenim ovim ili drugim zakonom.

Ako postupak nije pokrenuo organ koji je zakonom ovlašćen da ga pokrene, sud će bez odlaganja obavijestiti taj organ da je postupak pokrenut na predlog ovlašćenog lica i odrediti mu rok za prijavljivanje učešća u postupku. Do isteka tog roka zastaće sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Član 4

Učesnik u vanparničnom postupku je lice koje je postupak pokrenulo, lice o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji učestvuje u

postupku na osnovu zakonskog ovlašćenja da pokrene postupak, bez obzira da li je postupak pokrenuo ili je kasnije stupio u postupak.

Svojstvo učesnika u postupku, s pravnim dejstvom u određenoj pravnoj stvari, sud može izuzetno priznati i onim oblicima udruživanja koji nemaju svojstvo pravnog lica i za koja nije posebnim propisima određeno da mogu biti učesnici u vanparničnom postupku, ako ispunjavaju uslove iz člana 76 stav 3 Zakona o parničnom postupku i ako se predmet vanparnične stvari neposredno na njih odnosi.

Predlagač, u smislu ovog zakona, je lice, odnosno organ po čijem predlogu je postupak pokrenut. Protivnik predlagača je lice prema kome se pravo ili pravni interes predlagača ostvaruje.

Član 5

U vanparničnom postupku sud po službenoj dužnosti posebno vodi računa i preduzima mjere za zaštitu prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih lica koja nijesu u mogućnosti da se sama brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.

Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih lica pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti organ starateljstva o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske učesnika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira da li organ starateljstva učestvuje u postupku.

Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati organ starateljstva ili drugi organ koji je po zakonu ovlašćen da učestvuje u postupku i odrediti mu rok u kome može prijaviti svoje učešće. Dok ne istekne ovaj rok sud će zastati sa postupkom, ali organ koji je pozvan da učestvuje u postupku može to svoje pravo koristiti i poslije protoka tog roka.

Član 6

Organ starateljstva koji učestvuje u postupku, i kad posebnim zakonom nije ovlašćen da pokreće postupak, ovlašćen je da preduzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih lica pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje učesnici nijesu naveli, da predlaže izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Član 7

Izuzetno, sud može dozvoliti da učesnik, koji nije poslovno sposoban, pored radnji na koje je zakonom ovlašćen, radi ostvarivanja svojih prava i pravnih interesa, preduzima i druge radnje u postupku, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posljedice tih radnji.

Član 8

U vanparničnim stvarima koje se odnose na lični i porodični status učesnika (statusne stvari), kao i u drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese o kojima učesnici ne mogu raspolagati, učesnici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnika, niti zaključiti sudsko poravnanje.

U postupku iz stava 1 ovog člana sud može da utvrđuje i činjenice koje učesnici nijesu iznijeli, kao i činjenice koje među učesnicima nijesu sporne, ako su važne za donošenje odluke.

Sud će dozvoliti učesnicima da se izjasne o činjenicama iz stava 2 ovog člana.

Član 9

U postupku u kome se odlučuje o statusnim stvarima javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalog lica umrlih i dokazivanja smrti.

Član 10

Sud odlučuje o zahtjevima učesnika na osnovu rasprave na ročištu samo u slučajevima kada je to ovim ili drugim zakonom određeno ili kad ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga održavanje ročišta cijelishodno.

Izostanak pojedinih učesnika sa ročišta, pod uslovom da su uredno pozvani, ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drukčije određeno.

Saslušanje pojedinih učesnika u postupku može se izvršiti i u odsustvu drugih učesnika.

Član 11

Predlog za pokretanje vanparničnog postupka može se povući do donošenja prvostepenog rješenja. Predlog podniet od više lica povlači se njihovom saglasnom izjavom, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Predlog se može povući najkasnije dok postupak nije pravosnažno završen, ako se time ne vrijeđaju prava drugih učesnika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali učesnici na to pristanu.

Ako je predlog povučen poslije donošenja prvostepenog rješenja, prvostepeni sud će rješenje ukinuti i postupak obustaviti.

Smatra se da je predlog povučen kad predlagač ne dođe na ročište ili se ne odazove na poziv suda radi saslušanja, ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opšte poznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud može uvažiti i bez izjašnjavanja ostalih učesnika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju predloga.

U slučajevima iz st. 1 i 4 ovog člana, drugi učesnici koji su zakonom ovlašćeni da pokrenu postupak mogu predložiti da se postupak nastavi. Predlog za nastavljanje postupka može se podnijeti u roku od osam dana od dana prijema rješenja o povlačenju predloga.

Član 12

U statusnim stvarima mjesno nadležan je sud na čijem području ima prebivalište lice u čijem interesu se postupak vodi, a ako nema prebivalište, sud na čijem području to lice ima boravište, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

U drugim vanparničnim stvarima mjesno nadležan je sud na čijem području predlagač ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Kad se vanparnična stvar odnosi na nepokretnosti, isključivo je nadležan sud na čijem području se nalazi nepokretnost, a ako se nepokretnost nalazi na području više sudova nadležan je svaki od tih sudova.

Član 13

U vanparničnom postupku sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije na prvom ročištu, a ako ročište nije održano, do preduzimanja prve radnje koju je učesnik preuzeo po pozivu suda.

Ako se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima je zasnovana mjesna nadležnost suda, sud koji vodi postupak može predmet ustupiti sudu koji je prema izmijenjenim okolnostima mjesno nadležan, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti ili ako je to u interesu lica pod posebnom zaštitom.

Kad se predmet ustupa drugom sudu u interesu lica pod posebnom zaštitom, sud će prije ustupanja predmeta pozvati organ starateljstva, ako učestvuje u postupku, da se u određenom roku izjasni o cjelishodnosti ustupanja. Ako se organ starateljstva u ostavljenom roku ne izjasni, sud će postupiti prema okolnostima slučaja, vodeći računa o interesima lica pod posebnom zaštitom.

Član 14

Ako utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka sud će posebnim rješenjem obustaviti vanparnični postupak. Postupak će se po pravosnažnosti tog rješenja sprovesti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

Član 15

U vanparničnom postupku u prvom stepenu postupa sudija.

Pojedine radnje u postupku može da preduzima stručni saradnik u sudu kad je to ovim ili drugim zakonom određeno.

Član 16

Za radnje izvršene u vanparničnom postupku sačinjava se zapisnik koji potpisuju službena lica koja su učestvovala u obavljanju službene radnje i prisutni učesnici u postupku.

Za manje važne izjave učesnika u postupku i obavještenja, koja pribavlja sud, može se sastaviti zabilješka u spisima.

Član 17

U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

Posebna žalba je dozvoljena protiv svakog rješenja, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba i rješenje drugostepenog suda mora biti obrazloženo.

Član 18

Žalba protiv rješenja donesenog u prvom stepenu može se izjaviti u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Član 19

Žalba zadržava izvršenje rješenja, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno ili ako sud ne odluči drukčije.

Sud može iz važnih razloga odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Kad je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih lica pod posebnom zaštitom, sud može po službenoj dužnosti, a radi zaštite prava drugih učesnika po njihovom predlogu, odrediti da se položi obezbjeđenje u gotovom novcu. Kad to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju davanje obezbjeđenja može se odrediti i u drugom obliku.

Član 20

Prvostepeni sud može, povodom žalbe, sam novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako se time ne vrijeđaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, žalbu, zajedno sa spisima, dostaviće drugostepenom sudu na rješavanje, bez obzira da li je žalba podnesena u zakonom određenom roku.

Drugostepeni sud može iz važnih razloga odlučiti i o neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako se time ne vrijeđaju prava drugih lica koja se zasnivaju na tom rješenju.

Član 21

Kad odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Odluka suda iz stava 1 ovog člana ima pravno dejstvo samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Član 22

Ako su među učesnicima sporne činjenice važne za rješenje prethodnog pitanja, sud će stranke uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred organom uprave radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Sud će uputiti na parnicu, odnosno na postupak pred organom uprave onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Član 23

Ako učesnik koji je upućen na parnicu ili postupak pred drugim nadležnim organom u određenom roku, koji ne može biti duži od 15 dana, pokrene parnicu, odnosno

postupak pred drugim nadležnim organom, vanparnični postupak će se prekinuti do pravosnažnog okončanja tog postupka.

Ako ni jedan od učesnika u roku iz stava 1 ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred drugim nadležnim organom, sud će dovršiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred drugim nadležnim organom.

Član 24

Kad se rješenjem suda mijenja lični ili porodični status učesnika ili njegova prava i dužnosti, pravne posledice rješenja nastaju kad ono postane pravosnažno.

Sud može odlučiti da pravne posledice rješenja nastaju prije pravosnažnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih lica pod posebnom zaštitom.

Pravosnažno rješenje kojim se mijenja lični ili porodični status učesnika bez odlaganja se dostavlja organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga rođenih za to lice.

Član 25

Pravosnažnost rješenja donesenog u vanparničnom postupku ne sprečava učesnike da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruju u parnici ili u postupku pred drugim nadležnim organom kad im je to pravo priznato ovim ili drugim zakonom.

Član 26

U postupku u kome se odlučuje o statusnim stvarima, protiv pravosnažnog rješenja drugostepenog suda revizija je dozvoljena, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

U postupku u kome se odlučuje o imovinsko-pravnim stvarima revizija je dozvoljena pod uslovima pod kojima se po Zakonu o parničnom postupku može izjaviti revizija u imovinskopravnim sporovima, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Član 27

Po predlogu za ponavljanje postupka prethodno će se postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako postoje uslovi iz člana 20 ovog zakona.

Protiv rješenja kojim je postupak pravosnažno završen, predlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti, ako je učesniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred drugim nadležnim organom.

Član 28

O troškovima postupka u statusnim stvarima sud odlučuje po slobodnoj ocjeni, vodeći računa o okolnostima slučaja i ishodu postupka.

Kada organ starateljstva učestvuje u postupku kao stranka ima pravo na naknadu troškova po odredbama Zakona o parničnom postupku, ali ne i pravo na nagradu.

Troškove koje bi trebao da predujmi organ starateljstva isplaćuju se iz sredstava suda.

Učesnici snose troškove nastale učestvovanjem organa starateljstva, s tim što sud može odrediti i drukčije.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava učesnika, ukoliko za pojedine stvari zakonom nije drukčije određeno, učesnici snose troškove na jednake djelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeri tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od učesnika.

U vanparničnim stvarima iz stava 4 ovog člana sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi učesnik u čijem interesu se postupak vodi, odnosno učesnik koji je isključivo svojim ponašanjem dao povod za pokretanje postupka.

DRUGI DIO POSEBNI POSTUPCI

I. UREĐENJE LIČNIH STANJA

GLAVA PRVA

Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Član 29

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud ispituje da li je punoljetno lice prema stepenu sposobnosti za normalno rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima i odlučuje o potpunom ili djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti ili potpunom ili djelimičnom vraćanju poslovne sposobnosti kad prestanu razlozi za potpuno, odnosno djelimično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stava 1 ovog člana je hitan i mora se završiti najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema predloga.

Član 30

Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se po predlogu:

- 1) organa starateljstva;
- 2) bračnog i vanbračnog druga, djeteta, ili roditelja lica kod koga su se stekli zakonski uslovi za oduzimanje, odnosno ograničenje poslovne sposobnosti;
- 3) djeda, babe, brata, sestre, kao i unuka, ako sa tim licem živi u porodičnoj zajednici;
- 4) lica kojem se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, ako može da shvati značenje i pravne posljedice ovog predloga.

Član 31

Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području lice kome se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 32

Predlog mora da sadrži činjenice na kojima se zasniva, kao i dokaze kojima se te činjenice utvrđuju ili čine vjerovatnim.

Ako postupak nije pokrenuo organ starateljstva, predlog mora da sadrži i podatke iz kojih proizilazi ovlaštenje za pokretanje postupka.

Član 33

Ako lice, prema kojem je pokrenut postupak za oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti, ima nepokretnu imovinu, sud će bez odlaganja izvijestiti organ koji vodi katastar nepokretnosti radi zabilježbe postupka.

O pokretanju postupka obavještava se i organ lokalne uprave nadležan za vođenje matičnih knjiga u kojima je upisano lice kojem se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidencije vođenja postupka.

Član 34

U ovom postupku sud odlučuje na osnovu rasprave.

Na ročište se pozivaju predlagač, staralac lica kome se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, njegov privremeni zastupnik i organ starateljstva.

Lice kome se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, poziva se na ročište, osim ako ovo lice, po ocjeni suda, nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Član 35

Sud će lično saslušati lice prema kome se postupak vodi, a ako se nalazi u zdravstvenoj ustanovi, saslušaće ga, po pravilu, u toj ustanovi gdje će održati ročište.

Sud može odustati od saslušanja lica prema kome se postupak vodi, samo ako bi to moglo da bude štetno po njegovo zdravlje ili ako saslušanje uopšte nije moguće, s obzirom na duševno ili fizičko stanje tog lica.

Član 36

Sud je dužan saslušati staraoca, odnosno privremenog zastupnika, predlagača i druga lica koja mogu da daju potrebna obavještenja o životu i ponašanju lica prema kome se postupak vodi i drugim važnim okolnostima.

Član 37

Lice prema kome se postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti vodi mora biti pregledano od vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njegovom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Vještačenje se vrši u prisustvu sudije, sem kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 38

Sud može rješenjem odrediti da lice prema kome se vodi postupak privremeno, ali najduže za tri mjeseca, bude smješteno u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, ako je to po mišljenju ljekara neophodno, da se utvrdi njegovo duševno stanje, osim ako bi time mogle nastupiti štetne posljedice po njegovo zdravlje.

Ako se ustanova iz stava 1 ovog člana nalazi van područja suda pred kojim se vodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti preko suda na čijem području se nalazi ustanova.

Član 39

Protiv rješenja o smještaju u zdravstvenu ustanovu može izjaviti žalbu lice prema kome se postupak vodi i njegov staralac, odnosno privremeni zastupnik, u roku od tri dana od dostavljanja prepisa rješenja.

Lice prema kome se postupak vodi može izjaviti žalbu, bez obzira na svoje duševno stanje.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud iz opravdanih razloga ne odluči drukčije.

Sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan odlučiti u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 40

Kad nađe da postoje uslovi za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će licu, prema kome se postupak vodi, oduzeti potpuno ili djelimično poslovnu sposobnost.

Protiv rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti lica kome je oduzeta poslovna sposobnost može izjaviti žalbu, bez obzira na svoje duševno stanje.

Član 41

Sud može odložiti donošenje rješenja o djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se, s obzirom na sve okolnosti slučaja, osnovano može očekivati da će se lice, prema kome se vodi postupak, uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.

Sud će odložiti donošenje rješenja iz stava 1 ovog člana ako se to lice, po svojoj inicijativi ili po predlogu suda, podvrgne liječenju u određenoj zdravstvenoj ustanovi.

Donošenje rješenja iz st. 1 i 2 ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.

Rješenje o odlaganju opozvaće se, ako lice prekine liječenje ili bude otpušteno iz zdravstvene ustanove zbog narušavanja reda.

Član 42

Kada prestanu razlozi zbog kojih je licu oduzeta poslovna sposobnost, sud će po službenoj dužnosti, na predlog samog lica, kao i po predlogu organa starateljstva i lica iz člana 30 ovog zakona, sprovesti postupak i zavisno od njegovih rezultata donijeti rješenje o potpunom ili djelimičnom vraćanju poslovne sposobnosti.

Član 43

Pravosnažno rješenje o oduzimanju, odnosno o vraćanju poslovne sposobnosti, sud će dostaviti organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu koji vodi katastar nepokretnosti, ako lice na koje se rješenje odnosi ima nepokretnost, kao i organu starateljstva.

GLAVA DRUGA

Prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu

Član 44

U ovom postupku sud odlučuje o prisilnom smještaju mentalno oboljelog lica u odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu kad je zbog prirode bolesti neophodno da to lice bude ograničeno u slobodi kretanja ili opštenja sa spoljnim svijetom, kao i o njegovom otpuštanju kada prestanu razlozi zbog kojih je smješteno.

Postupak iz stava 1 ovog člana mora se završiti najkasnije u roku od osam dana.

Član 45

Prilikom smještaja mentalno oboljelog lica u psihijatrijsku ustanovu, mora se obezbijediti pravo na zaštitu njegovog ljudskog dostojanstva, fizičkog i psihičkog integriteta uz poštovanje njegove ličnosti, privatnosti, moralnih i drugih uvjerenja.

Član 46

Kad psihijatrijska ustanova primi na liječenje mentalno oboljelo lice, bez njegove saglasnosti ili bez odluke suda, dužna je da to u roku od 48 sati prijavi sudu na čijem području se ta ustanova nalazi.

Prijava psihijatrijske ustanove mora da sadrži odluku psihijatra o prisilnom zadržavanju sa potrebnom dokumentacijom, u skladu sa Zakonom o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica ("Službeni list RCG", br. 32/05).

Član 47

Prijava iz člana 46 ovog zakona ne podnosi se ako je mentalno oboljelo lice zadržano u psihijatrijsku ustanovu na osnovu odluke donijete u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Član 48

Postupak se vodi po službenoj dužnosti, čim sud primi prijavu od psihijatrijske ustanove ili na drugi način sazna da je neko lice prisilno zadržano u psihijatrijsku ustanovu, bez svoje saglasnosti.

Član 49

Kada sud odluči da mentalno oboljelo lice bude smješteno u psihijatrijsku ustanovu odrediće vrijeme prisilnog smještaja koje ne može da bude duže od 30 dana, računajući od dana kada je psihijatar donio odluku o prisilnom zadržavanju.

O svojoj odluci sud obavještava organ starateljstva.

Psihijatrijska ustanova je dužna da sudu dostavlja povremene izvještaje o zdravstvenom stanju zadržanog lica.

Član 50

Lice koje je smješteno u psihijatrijsku ustanovu dužno je da se podvrgne potrebnim mjerama liječenja, ali je za svaku mjeru koja bi mogla izazvati opasnost po njegov život i zdravlje ili koja bi mogla izmijeniti njegovu ličnost, potreban njegov pristanak ili pristanak njegovog zastupnika.

Za vrijeme smještaja u psihijatrijsku ustanovu mentalno oboljelom licu treba omogućiti da održava kontakte sa spoljnim svijetom, tj. da prima posjete, dopisuje se i koristi telefonom.

Član 51

Ako psihijatrijska ustanova ocijeni da mentalno oboljelo lice treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog u rješenju suda, takav predlog mora podnijeti sudu sedam dana prije isteka vremena prisilnog smještaja koji je odredio sud.

Trajanje produženog smještaja ne može biti duže od tri mjeseca, a trajanje svakog daljeg produženja ne duže od šest mjeseci.

Član 52

Sud može i prije isteka vremena određenog za smještaj u psihijatrijsku ustanovu, na predlog psihijatrijske ustanove, da odluči o puštanju mentalno oboljelog lica iz

psihijatrijske ustanove, ako utvrdi da se zdravstveno stanje lica poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za njegov dalji smještaj.

Član 53

Protiv rješenja o smještaju u psihijatrijsku ustanovu i otpuštanju iz ove ustanove žalbu mogu izjaviti psihijatrijska ustanova u kojoj je smješteno mentalno oboljelo lice, smješteno lice, staralac, odnosno privremeni zastupnik i organ starateljstva, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud iz opravdanih razloga ne odluči drukčije.

Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

Rok za odlučivanje u ponovljenom postupku, po ukidnom rješenju drugostepenog suda, ne može biti duži od osam dana.

GLAVA TREĆA

Proglašenje nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti

Član 54

U ovom postupku sud odlučuje o proglašenju nestalog lica za umrlo i utvrđuje smrt lica za koje o činjenici smrti nema dokaza predviđenih zakonom.

Član 55

Sud može proglasiti za umrlo lice:

1) o čijem životu za poslednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg je rođenja proteklo šezdeset godina;

2) o čijem životu za poslednjih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a okolnosti pod kojima je nestalo čine vjerovatnim da više nije u životu;

3) koje je nestalo u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, požaru, poplavi, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti koju ne čine okolnosti vezane za oružani sukob, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka opasnosti;

4) koje je nestalo u toku rata ili u vezi sa oružanim sukobima, a o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti najmanje godinu dana od dana prestanka neprijateljstva.

Rokovi iz tač. 1 i 2 stava 1 ovog člana računaju se od dana kada je po poslednjim vijestima nestalo lice bilo nesumnjivo živo, a ako se taj dan ne može tačno utvrditi, rok počinje teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestalo lice po poslednjim vijestima bilo živo.

Član 56

Predlog za proglašenje nestalog lica za umrlo može podnijeti porodica nestalog lica, lice koje ima pravni interes, kao i zainteresovani organ.

Predlog iz stava 1 ovog člana treba da sadrži: činjenice koje su od značaja za pokretanje postupka, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice ili čine vjerovatnim, pravni interes predlagača za podnošenje predloga i druge podatke koje sadrži svaki podnesak.

Član 57

Za proglašenje nestalog lica za umrlo nadležan je sud na čijem je području nestalo lice imalo posljednje prebivalište, a ako nije imalo prebivalište, sud na čijem je području imalo posljednje boravište.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko predlog podnosi porodica nestalog lica nadležan je i sud u mjestu prebivališta, odnosno boravišta porodice.

Član 58

Sud, po prijemu predloga, na pogodan način provjerava da li su ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka.

Ako sud ocijeni da nijesu ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka, donijeće rješenje kojim se predlog odbacuje.

Ako na osnovu podataka u predlogu ili izvršene provjere ocijeni da su te pretpostavke ispunjene, odrediće nestalom licu staraoca i o tome obavijestiti organ starateljstva ili će pozvati organ starateljstva da mu, u određenom roku, postavi staraoca za zastupanje u postupku.

Staralac je dužan da prikuplja dokaze o nestanku, odnosno životu nestalog lica i da ih predlaže sudu, a i sam sud će po službenoj dužnosti pribaviti i izvesti dokaze radi utvrđivanja činjenica da li je nestalo lice i kad umrlo ili je u životu.

Član 59

Ako sud ocijeni da su ispunjeni uslovi da se postupak pokrene, izdaće oglas u "Službenom listu Republike Crne Gore" i na oglasnoj tabli suda da je postupak pokrenut.

U oglasu za pokretanje postupka za proglašenje nestalog lica umrlim, navešće se bitne okolnosti na kojima se temelji predlog, pozvaće nestalo lice da se javi, kao i svakog drugog ko ima podatke o njegovom životu ili smrti da bez odlaganja o tome obavijesti sud, koji će po isteku roka od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa, odlučiti o predlogu.

Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti nekog lica treba da sadrži oznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je to lice umrlo i poziv licima koja o tome nešto znaju da to jave sudu u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa.

Ako predlagač, po nalogu suda, u određenom roku, ne položi iznos potreban za objavljivanje oglasa, smatraće se da je predlog povučen.

Član 60

Po proteku roka od tri mjeseca od objavljivanja oglasa u "Službenom listu Republike Crne Gore", ako se nestali ne javi i nema traga da je u životu, sud će zakazati ročište na koje će pozvati predlagača i staraoca nestalog lica i izvešće potrebne dokaze.

Ako utvrdi da je ispunjen neki od uslova iz člana 55 ovog zakona i da rezultati cjelokupnog postupka pouzdano ukazuju da nestalo lice nije živo, sud će donijeti rješenje kojim će proglasiti da je to lice umrlo.

Član 61

U rješenju kojim se nestalo lice proglašava za umrlo naznačiće se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i čas, koji će se smatrati kao vrijeme smrti nestalog lica.

Kao dan smrti smatra se dan kada je nestalo lice vjerovatno umrlo, odnosno dan koji vjerovatno nije preživjelo. Ako taj dan ne može da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije protoka rokova iz člana 55 ovog zakona.

Član 62

Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu žalbu mogu da izjave predlagač i staralac lica koje je nestalo.

Pravosnažno rješenje o proglašenju nestalog lica za umrlo dostaviće se organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga, sudu nadležnom za vođenje ostavinskog postupka, notaru, organu starateljstva i organu koji vodi katastar nepokretnosti, ako je lice proglašeno za umrlo imalo nepokretnosti.

Član 63

Ako je lice koje je proglašeno za umrlo živo ili je umrlo drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njegove smrti, može ono i svako drugo lice koje za to ima pravni interes, kao i svaki zainteresovani organ, tražiti od suda da se rješenje o proglašenju nestalog lica za umrlo ukine, odnosno preinači.

O pokretanju postupka za ukidanje ili preinačenje rješenja o proglašenju nestalog lica za umrlo odmah će se obavijestiti sud koji je nadležan za raspravljanje zaostavštine tog lica, notar i nadležni organ starateljstva. Ako je postupak za raspravljanje zaostavštine u toku, sud će donijeti rješenje o prekidu postupka, a ako je zaostavština pravosnažno raspravljena i izvršen upis u katastar nepokretnosti, narediće da se u knjige stavi zabilježba o pokretanju postupka za ukidanje, odnosno preinačenje rješenja o proglašenju nestalog za umrlog.

Član 64

Ako se utvrdi da je nestalo lice u životu ili da je umrlo drugog dana, a ne onog koji se po sudskom rješenju smatra kao dan njegove smrti, sud će ukinuti, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.

Ako sud na osnovu provedenog postupka nađe da nema mjesta ukidanju ili preinačenju ranijeg rješenja, dostaviće pravosnažno rješenje o tome sudu nadležnom za raspravljanje zaostavštine, radi daljeg postupanja, odnosno brisanja zabilježbe u katastru nepokretnosti.

Član 65

Ako se lice proglašeno za umrlo lično javi sudu, sud će, pošto utvrdi njegovu istovjetnost sa licem koje je proglašeno za umrlo, bez daljeg postupka ukinuti to rješenje.

Član 66

Pravosnažno rješenje o ukidanju ili preinačenju rješenja o proglašenju nestalog lica za umrlo dostaviće se organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga, sudu nadležnom za raspravljanje zaostavštine i organu starateljstva.

Organ starateljstva na osnovu rješenja o ukidanju rješenja o proglašenju nestalog za umrlo ukinuće starateljstvo, ako ne postoje druge zakonske smetnje.

Član 67

Ako se smrt nekog lica ne može dokazati ispravama predviđenim u propisima o matičnim knjigama, svako lice koje ima pravni interes za to, kao i zainteresovani organ može predložiti sudu da se izvede dokaz o smrti i donese rješenje kojim se utvrđuje smrt toga lica.

Član 68

U postupku dokazivanja smrti shodno će se primjenjivati odredbe ove glave o proglašenju nestalog lica za umrlo, s tim da se predlog sudu može podnijeti odmah poslije smrti lica čija se smrt dokazuje i da oglasni rok ne može biti kraći od 15 ni duži od 30 dana.

Član 69

Pred sudovima u Republici Crnoj Gori ne može se voditi postupak za proglašenje nestalog stranog državljanina za umrlog.

Dozvoljeno je dokazivanje smrti stranog državljanina za koga se u predlogu tvrdi da je umro na teritoriji Republike Crne Gore.

Član 70

Protiv rješenja kojim se nestalo lice proglašava za umrlo ili se utvrđuje smrt jednog lica, protiv rješenja kojim se ovakva rješenja ukidaju ili preinačavaju i protiv rješenja o odbijanju predloga za pokretanje postupka mogu izjaviti žalbu predlagač, staralac lica koje se proglašava za umrlo ili čija se smrt dokazuje i zainteresovano lice.

II. UREĐENJE PORODIČNIH ODNOSA

GLAVA ČETVRTA

Produženje i prestanak produženog roditeljskog prava

Član 71

Sud odlučuje o produženju i prestanku produženog roditeljskog prava poslije punoljetstva djeteta, kad za to postoje zakonom određeni razlozi.

Postupak za produženje i prestanak produženog roditeljskog prava mora se završiti najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja predloga.

Dijete u postupku zastupa poseban staralac određen od suda ili organa starateljstva.

Član 72

Postupak za produženje i prestanak produženog roditeljskog prava pokreće se na predlog roditelja, odnosno usvojioca ili organa starateljstva.

Član 73

Sud po službenoj dužnosti utvrđuje duševno i fizičko stanje djeteta koje je od značaja za njegovu sposobnost da se samo stara o svojoj ličnosti, pravima i interesima.

Odluka o predlogu za produženje i prestanak produženog roditeljskog prava donosi se na osnovu rasprave na ročištu na koje se pozivaju organ starateljstva, dijete, staralac djeteta i njegovi roditelji, njegov usvojilac, bez obzira da li su oni pokrenuli postupak. Roditelji se u tom postupku obavezno saslušavaju, a organ starateljstva dužan je da da mišljenje o cjelishodnosti produženja roditeljskog prava.

Duševno stanje i sposobnost djeteta utvrđuje se na način određen u članu 37 ovog zakona.

Član 74

U postupku radi produženja i prestanka produženog roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti, ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

GLAVA PETA

Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Član 75

Sud odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kad za to postoje zakonom određeni razlozi.

Član 76

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na predlog drugog roditelja ili organa starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava pokreće se i na predlog roditelja kojem je bilo oduzeto to pravo.

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava mora se završiti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema predloga.

Član 77

Ako postupak nije pokrenuo organ starateljstva, sud će ga bez odlaganja obavjestiti o pokretanju postupka i pozvati da učestvuje u postupku.

Sud ili organ starateljstva mogu djetetu odrediti posebnog staraoca za zastupanje u ovome postupku i kad je drugi roditelj živ i vrši roditeljsko pravo, ako ocijene da je to potrebno radi zaštite interesa djeteta.

Član 78

U ovom postupku sud po službenoj dužnosti utvrđuje činjenice važne za donošenje odluke, a organ starateljstva dužan je da pomogne sudu u pribavljanju potrebnih dokaza, kao i da iznese svoje mišljenje o cjelishodnosti usvajanja predloga za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava.

Odluka o predlogu za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava donosi se na osnovu rasprave na ročištu na koje se pozivaju organ starateljstva, roditelji djeteta i njegov staralac ako je postavljen. Dijete se može pozvati ako je starije od deset godina i ako sud ocijeni da je to cjelishodno. Roditelji se u tom postupku obavezno saslušavaju, a dijete se saslušava samo kad je to neophodno za utvrđivanje odlučnih činjenica i nije štetno za duševno zdravlje djeteta.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud u određenom slučaju ne odredi drukčije.

GLAVA ŠESTA

Dozvola za zaključenje braka

Član 79

U ovom postupku sud odlučuje o dozvoli za zaključenje braka između određenih lica kad se zbog zakonom propisanih uslova punovažan brak između njih može zaključiti samo na osnovu te dozvole.

Član 80

Postupak se pokreće predlogom lica koje ne ispunjava zakonom propisani uslov za zaključenje punovažnog braka, a kad ni jedno od lica koja žele da zaključe brak ne ispunjava propisani uslov, postupak se pokreće njihovim zajedničkim predlogom.

Za postupanje po predlogu mjesno nadležan je sud na čijem području predlagač ima prebivalište ili boravište, a po zajedničkom predlogu sud na čijem području jedan od predlagača ima prebivalište ili boravište.

Član 81

Predlog mora da sadrži lične podatke o licima koja žele da zaključe brak, činjenice na kojima se zasniva i dokaze o tim činjenicama. Ako je predlagač maloljetan, predlog mora da sadrži i podatke o njegovim roditeljima.

Član 82

Kad je predlog podnijelo maloljetno lice, sud će na pogodan način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđivanje da li postoji slobodna volja i želja maloljetnika da zaključi brak, kao i da li je maloljetno lice dostiglo tjelesnu i duševnu zrelost potrebnu za vršenje prava i dužnosti u braku.

Sud će pribaviti mišljenje zdravstvene ustanove, ostvariće odgovarajuću saradnju sa organom starateljstva, saslušaće podnosioca predloga, njegove roditelje ili staraoca, lice sa kojim maloljetnik namjerava da zaključi brak, a po potrebi može da izvede i druge dokaze i pribavi druge podatke. Ako ocijeni da je to potrebno radi utvrđivanja odlučnih činjenica, sud će sve ili pojedine dokaze izvesti na ročištu. Neće se saslušati roditelj kojem je oduzeto roditeljsko pravo, a sud će po slobodnoj ocjeni odlučiti da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo. Sud će, po pravilu, saslušati maloljetnika bez prisustva ostalih učesnika.

Sud je dužan da ispita i lična svojstva, imovno stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na lice sa kojim maloljetnik želi da zaključi brak.

Po zajedničkom predlogu punoljetnih lica, srodnika po tazbini, odnosno usvojioca i usvojenika, sud će na pogodan način ispitati opravdanost predloga, vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti porodice. Kad su zajednički predlog podnijeli usvojilac i usvojenik, sud će prethodno pribaviti mišljenje organa starateljstva.

Član 83

Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču, licu sa kojim predlagač želi da zaključi brak, roditeljima, odnosno staraocima predlagača i nadležnom organu starateljstva.

Rješenje kojim se odbija predlog za davanje dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagaču.

Član 84

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka žalbu mogu da izjave svi učesnici u postupku iz člana 83 stav 1 ovog zakona.

Protiv rješenja kojim se odbija predlog da se maloljetnom licu dozvoli zaključenje braka žalbu može da izjavi samo to lice.

Lica kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravosnažnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Član 85

Zajednički predlog za dozvolu za stupanje u brak predlagači mogu da povuku do pravosnažnosti rješenja.

Smatraće se da je zajednički predlog povučen i kad od predloga odustane jedan od predlagača.

Član 86

Protiv pravosnažnog rješenja drugostepenog suda donesenog u ovom postupku revizija nije dozvoljena.

GLAVA SEDMA

Proglašenje djeteta za rođeno u braku

Član 87

U postupku za proglašenje djeteta za rođeno u braku sud utvrđuje da je dijete koje je rođeno van braka bračno.

Član 88

Za proglašenje djeteta za rođeno u braku nadležan je sud na čijem području dijete ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 89

Predlog za proglašenje djeteta za rođeno u braku može da podnese roditelj, dijete i organ starateljstva.

Predlog iz stava 1 ovog člana ne može da se podnese prije nego što se utvrdi očinstvo djeteta na način određen zakonom.

Član 90

Radi utvrđivanja da su roditelji djeteta imali namjeru da stupe u brak i da su u tome bili spriječeni zbog smrti jednog od njih ili oba, odnosno da je po začecu djeteta nastupila bračna smetnja radi koje brak nije mogao biti sklopljen sud će saslušati predlagača i druga lica koja mogu dati potrebne iskaze i pribaviti dokaze o smrti ili o spriječenosti radi koje brak ne može da bude sklopljen.

Član 91

Protiv rješenja donesenog u postupku za proglašenje djeteta za rođeno u braku žalbu može podnijeti predlagač iz člana 89 stav 1 ovog zakona

Član 92

Pravosnažno rješenje o proglašenju djeteta za rođeno u braku dostavlja se organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga rođenih.

III. UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

GLAVA OSMA

RASPRAVLJANJE ZAOSTAVŠTINE

1. Opšte odredbe

Član 93

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud utvrđuje ko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim licima.

Član 94

Sud može povjeriti notaru popis i procjenu zaostavštine, čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti.

Član 95

Za raspravljanje zaostavštine mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavilac u vrijeme smrti imao prebivalište, odnosno boravište (ostavinski sud).

Ako ostavilac u vrijeme smrti nije imao ni prebivalište, ni boravište na teritoriji Republike Crne Gore nadležan je sud na čijem se području nalazi pretežni dio njegove zaostavštine.

Privremene mjere za obezbjeđivanje zaostavštine može narediti sud na čijem je području ostavilac umro, kao i sud na čijem se području nalazi imovina ostavioca.

Član 96

Učesnici, u smislu ovog zakona, smatraju se nasljednici i legatari, kao i druga lica koja ostvaruju neko pravo iz zaostavštine.

Član 97

Postupak se pokreće po službenoj dužnosti, čim sud sazna da je neko lice umrlo, ili da je proglašeno za umrlo.

Član 98

U postupku za raspravljanje zaostavštine sve izjave i predloge učesnika, izuzev izjava o odricanju od nasleđa, mogu uzimati na zapisnik i stručni saradnici.

2. Prethodne radnje

Član 99

Kad je neko lice umrlo ili je proglašeno za umrlo, organ nadležan za vođenje matičnih knjiga dužan je da, u roku od 15 dana po izvršenom upisu, dostavi smrtovnicu ostavinskom sudu.

Ako organ nadležan za vođenje matičnih knjiga nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostaviće smrtovnicu samo sa onim podacima kojima raspolaže i iznijeće razloge zbog kojih nije mogao smrtovnicu da potpuno sastavi i navešće podatke koji bi mogli poslužiti sudu za pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.

Ako je neko lice umrlo van teritorije jedinice lokalne samouprave u kojoj je imalo prebivalište, odnosno boravište organ nadležan za vođenje matičnih knjiga će ostavinskom sudu dostaviti samo izvod iz matične knjige umrlih, kao i podatke kojima raspolaže, a koji mogu poslužiti za sastavljanje smrtovnice.

Član 100

Smrtovnica se sastavlja na osnovu podataka dobijenih od srodnika umrlog, od lica sa kojima je umrli živio, kao i od drugih lica koja mogu pružiti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.

Član 101

Ako je ostavinskom sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, sud će prema okolnostima sam sastaviti smrtovnicu, ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti organu nadležnom za vođenje matičnih knjiga.

Sud može, kad je to cjelishodno, sam sastaviti smrtovnicu i kad je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt nekog lica ili njegovo proglašenje za umrlo.

Član 102

U smrtovnicu se unose sledeći podaci:

- 1) lično ime ostavioca i po mogućnosti matični broj, ime jednog od njegovih roditelja, ostaviočevo zanimanje, datum rođenja i državljanstvo, a za ostavioca koji je bio u braku i prezime koje je imao prije sklapanja braka;
- 2) dan, mjesec, godina, mjesto i po mogućnosti čas smrti;
- 3) mjesto u kome je umrli imao prebivalište, odnosno boravište.

U smrtovnici treba, ako je to moguće, navesti:

- 1) lično ime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište, odnosno boravište ostaviočevog bračnog druga i bračne, odnosno vanbračne i usvojene djece;
- 2) lično ime, datum rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika, koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i lica koja su pozvana na nasljeđe na osnovu testamenta;
- 3) mjesto gdje se nalazi imovina koju je ostavilac ostavio; imovina za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi; gotov novac, hartije od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjižice ili druge važne isprave; navesti dugove ostavioca; da li je ostavio pisani testament, ugovor o doživotnom izdržavanju ili sporazum o ustupanju i raspodjeli imovine i navesti gdje se oni nalaze, a ako je ostavilac sačinio usmeni testament, onda lično ime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament sačinjen; da li se očekuje rođenje ostaviočevog djeteta i imaju li njegova djeca ili bračni drug staraoca; datum i mjesto smrti bračnog druga ili ostaviočevog djeteta ili koja druga lica koja bi mogla biti pozvana na nasljeđe, a koja su umrla prije ostavioca.

Član 103

Popis i procjena imovine ostavioca vrši se po odluci ostavinskog suda kada se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kada su nasljednici lica koja usljed

maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti ne mogu sama voditi brigu o svojim pravima i interesima, kada zaostavština treba da se preda jedinici lokalne samouprave ili drugom pravnom licu, kao i u drugim opravdanim slučajevima.

Sud će popis i procjenu narediti i na zahtjev nasljednika, legatara ili povjerilaca.

Popis i procjena imovine izvršiće se i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtnice, ako to traži koji od nasljednika, legatara ili povjerilaca.

Član 104

Popis će obuhvatiti cjelokupnu imovinu, nepokretnu i pokretnu, koja je bila u posjedu ostavioca u vrijeme njegove smrti.

Popis će obuhvatiti i imovinu koja je pripadala ostaviocu, a koja se nalazi kod drugog lica, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom osnovu, kao i imovinu koju je držao ostavilac, a za koju se tvrdi da nije njegova svojina.

U popisu imovine zabilježiće se potraživanja i dugovi ostavioca, a posebno neplaćeni porezi i drugi doprinosi državi.

Član 105

Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

Nepokretnosti se popisuju pojedinačno, sa naznačenjem mjesta gdje se nalaze, kulture zemljišta i katastarskih podataka, ako su poznati.

Član 106

Prilikom vršenja popisa imovine istovremeno će se naznačiti vrijednost pojedinih pokretnih i nepokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Član 107

Popis i procjenu imovine vrši sudski službenik ili notar kojeg odredi ostavinski sud ili nadležni organ.

Popis i procjena se vrše u prisustvu dva punoljetna lica, a kada je to potrebno i uz učešće vještaka odgovarajuće struke.

Popisu i procjeni može prisustvovati svako zainteresovano lice.

Član 108

Ako učesnici prigovore popisu ili procjeni imovine, sud može, ako to smatra za potrebno, odrediti da se izvrši ponovo popis ili procjena.

Ako popis imovine nije izvršen, sud može, na osnovu podataka zainteresovanih lica, sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Član 109

Nadležni organ ili notar koji je izvršio popis i procjenu zaostavštine dostaviće podatke o izvršenom popisu i procjeni ostavinskom sudu.

Član 110

Kad se u zaostavštini pronađu predmeti za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi sa njima će se poslije izvršenog popisa postupiti po tim propisima.

Član 111

Ako se utvrdi da ni jedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja imovinom, a nema zakonskih zastupnika ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni ili kad druge okolnosti nalažu naročitu opreznost, nadležni organ ili notar predaće, u hitnim slučajevima, imovinu ili njen dio na čuvanje, pouzdanom licu i o tome će odmah obavijestiti sud na čijem se području ta imovina nalazi, koji može ovu mjeru izmijeniti ili ukinuti.

Gotov novac, hartije od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba u takvom slučaju predati na čuvanje sudu ili notaru, na čijem se području nalazi imovina i obavijestiti ostavinski sud o svim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine.

Član 112

Kad je po ovom zakonu potrebno postaviti privremenog staraoca zaostavštine, postavljanje će izvršiti ostavinski sud.

Prije postavljanja privremenog staraoca sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu ličnosti staraoca od lica koja su pozvana na nasljeđe.

3. Postupak sa testamentom

Član 113

Organ koji sastavlja smrtovnicu provjeriće da li je poslije umrlog ostao pisani testament, zapis o testamentu ili isprava o usmenom testamentu.

Testament koji je umrli ostavio dostaviće se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Član 114

Kad sud utvrdi da je lice koje je ostavilo testament umrlo ili da je proglašeno za umrlo, otvoriće njegov testament bez povrede pečata, pročit će ga i o tome sastavi zapisnik.

Ovako će se postupiti bez obzira da li je testament po zakonu punovažan i bez obzira da li ima više testamenata.

Otvaranje i čitanje testamenta izvršiće se u prisustvu dva punoljetna lica, koji mogu biti i nasljednici.

Proglašenju testamenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druga zainteresovana lica i tražiti prepis testamenta.

Sud kod koga se testament nađe ili kome bude podnesen otvoriće i pročitati testament, iako je za raspravljanje zaostavštine nadležan drugi sud ili inostrani organ.

Član 115

Zapisnik o proglašenju pisanog testamenta treba da sadrži:

- 1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni;
- 2) ko ih je predao sudu ili sastavljaču smrtovnice;
- 3) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta;
- 4) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen;
- 5) sadržinu testamenta.

Ako je prilikom otvaranja testamenta primijećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano ili ispravljano ili ako se što drugo sumnjivo nađe mora se i to u zapisniku navesti.

Zapisnik potpisuju sudija, zapisničar i svjedoci.

Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju, sa naznačenjem datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Član 116

Ako je umrli izjavio usmeni testament, i o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadržinu ove isprave proglasiti po odredbama ovog zakona koje važe za proglašenje pisanog testamenta.

Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojima je usmeni testament izjavljen saslušaće se ponaosob o sadržini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih zavisi njegova punovažnost, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama ovog zakona koje važe za proglašenje pisanog testamenta.

Ako stranka zahtijeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odrediće ročište za saslušanje ovih svjedoka, na koje će pozvati predlagača, a ostala zainteresovana lica samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Član 117

Ako je pisani testament nestao ili je uništen, nezavisno od ostaviočeve volje, a među zainteresovanim licima nema spora o ranijem postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržini testamenta, ostavinski sud će o tome saslušati sva zainteresovana lica i po njihovim predlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama ovog zakona koje važe za proglašenje pisanog testamenta.

Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamenta, postala državna svojina, sporazum zainteresovanih lica o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadržini važi

samo uz saglasnost nadležnog državnog tužioca, prema mjestu gdje se imovina nalazi.

Ako među zainteresovanim licima ima lica koja nijesu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, sporazum iz st. 1 i 2 ovog člana važi samo uz saglasnost starateljskog organa.

Član 118

Zapisnik o proglašenju testamenta, sa izvornim pisanim testamentom, odnosno sa ispravom o usmenom testamentu ili o saslušanju svjedoka usmenog testamenta dostaviće se ostavinskom sudu, a sud koji je testament proglasio zadržaće njihov prepis.

Izvorni pisani testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamentu kao i zapisnik o sadržini nestalog ili uništenog pisanog testamentu, čuvaće se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prepis priložiće se spisima.

4. Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice

Član 119

Po prijemu smrtovnice sud će ispitati da li je nadležan za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadležan dostaviće predmet nadležnom sudu.

Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i obustaviti postupak.

Član 120

Ako je ostavilac postavio izvršioca testamentu, sud će to ovom saopštiti i pozvati ga da se u određenom roku izjasni da li se prima te dužnosti.

Član 121

Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasleđe, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ starateljstva.

Ako organ starateljstva drukčije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta staraće se jedan od njegovih roditelja.

Član 122

Ako prema podacima iz smrtovnice umrli nije ostavio imovinu, ostavinski sud će obustaviti raspravljanje zaostavštine.

Sud će tako postupiti i u slučaju ako je umrli ostavio samo pokretnu imovinu i sa njima izjednačena prava, a ni jedno od lica pozvanih na nasleđe ne traži da se sprovede rasprava.

Ako je sud obustavio postupak zbog toga što se zaostavština sastoji samo iz pokretne imovine i sa njima izjednačenih prava, lica pozvana na nasleđe zadržavaju pravo da mogu da ostvaruju prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština obavijestiće o tome organ starateljstva, ako među nasljednicima ima lica koja nijesu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

Član 123

Kad se po zakonu može tražiti izdvajanje zaostavštine od imovine naslednika, sud će na predlog ovlašćenih lica narediti to izdvajanje, primjenjujući pri tom shodno odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine.

Član 124

Mjere za obezbjeđenje zaostavštine ostavinski sud može odrediti tokom čitavog postupka.

Ostavinski sud može tokom ostavinskog postupka mijenjati i ukidati mjere obezbjeđenja zaostavštine koje je odredio sam ili neki drugi sud na zahtjev učesnika.

Ako su rješenjem određene mjere za obezbjeđenje zaostavštine, a usljed odlaganja izazvanih žalbom postoji opasnost da se izvršenje ovih mjera osujeti, sud će odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje.

5. Raspravljanje zaostavštine

Član 125

Za raspravljanje zaostavštine sud će odrediti ročište.

U pozivu na ročište sud će zainteresovana lica obavijestiti o pokretanju postupka i postojanju testamenta, ako postoji, i pozvati da odmah dostave sudu pisani testament, zapis o testamentu, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

Sud će u pozivu upozoriti zainteresovana lica da mogu do završetka postupka dati sudu izjavu da li se primaju nasljeđa ili se nasljeđa odriču usmeno na ročištu, ili notarski zapis o nasljedničkoj izjavi, a ako na ročište ne dođu ili ne daju izjavu da se pretpostavlja da se prihvataju nasljeđa i da će sud o njihovim pravima odlučiti prema podacima kojima raspolaže. Posebno će ih upozoriti da izjava o djelimičnom odricanju od nasljeđa i izjava o odricanju od nasljeđa pod uslovom ne proizvodi pravno dejstvo.

O pokretanju postupka za raspravljanje zaostavštine, ako je umrli ostavio testament, sud će obavijestiti i na ročište pozvati i ona lica koja bi mogla po zakonu polagati pravo na nasljeđe.

Ako je ostavilac postavio izvršioca testamenta, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Član 126

Ako se ne zna da li ima nasljednika, sud će oglasom pozvati lica koja polažu prava na nasljeđe da se prijave sudu u roku od šest mjeseci od objavljivanja oglasa.

Oglas će se istaći na oglasnu tablu suda, objaviti u "Službenom listu Republike Crne Gore", a po potrebi i na drugi način.

Na isti način sud će postupiti ako je nasljedniku postavljen privremeni staralac zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika, ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalazi u inostranstvu, tako da se dostavljanje nije moglo izvršiti (član 81 stav 3 tač. 1 i 2 Zakona o parničnom postupku).

Po isteku roka iz stava 1 ovog člana, sud će raspraviti zaostavštinu na osnovu izjave postavljenog staraoca i podataka kojima sud raspolaže.

Član 127

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na nasljeđe, o veličini naslijeđenog dijela i o pravu na legat.

O ovim pravima odlučuje sud, po pravilu, pošto od zainteresovanih lica uzme potrebne izjave.

O pravima lica koja nijesu došla na ročište, a uredno su pozvana, sud će odlučiti prema podacima kojima raspolaže, uzimajući u obzir njihove pisane izjave koje stignu do donošenja odluke.

Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresovana lica mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresovanih lica i nije potrebno da se u svakom slučaju tim licima daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresovanih lica.

Ako sud posumnja da je lice, koje po zakonu polaže pravo na nasljeđe, jedini ili najbliži srodnik umrlog, saslušaće lica za koja smatra da bi mogla imati jednako ili jače pravo na nasljeđe, a ta lica pozvaće i oglasom shodno odredbi člana 126 ovog zakona.

Član 128

Ako se nasljednik primio nasljeđa ili se odrekao nasljeđa, izjavu o tome mora potpisati on sam ili njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik.

Potpis na izjavi o primanju nasljeđa ili o odricanju od nasljeđa, koja je u pisanom obliku podnijeta sudu, kao i potpis na punomoćju, moraju biti ovjereni od strane suda, odnosno notara.

U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada, po zakonu ili na osnovu testamenta, ili se izjava odnosi na nužni dio.

Izjavu o odricanju od nasljeđa nasljednik može dati pred ostavinskim sudom, pred svakim drugim stvarno nadležnim sudom i notarom. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom, koji vrši konzularne poslove, odnosno stranim notarom.

Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeđa sud će nasljednika upozoriti da se može izričito odreći nasljeđa samo u svoje ime.

Član 129

Sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu ili postupak pred drugim nadležnim organom, ako su među učesnicima sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.

Sud će postupiti na način iz stava 1 ovog člana naročito ako su sporne činjenice:

1) od kojih zavisi pravo na nasljeđe, a naročito punovažnost ili sadržina testamenta ili odnos nasljednika i ostavioca na osnovu koga se po zakonu nasljeđuje;

2) od kojih zavisi osnovanost zahtjeva nadživjelog bračnog druga i potomaka ostaviočevih da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljavanje svakodnevnih potreba;

3) od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio;

4) od kojih zavisi osnovanost isključenja nužnih nasljednika ili osnovanost razloga za nedostojnost;

5) o tome da li se neko lice odreklo nasljeđa.

Ako u navedenim slučajevima ne postoji spor o činjenicama, već se učesnici spore o primjeni prava, ostavinski sud raspraviće pravna pitanja u postupku za raspravljanje zaostavštine.

Član 130

Ako među učesnicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će uputiti stranke da povedu parnicu ili postupak pred drugim nadležnim organom, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine.

Član 131

Ako se nasljednici spore o činjenicama ili o primjeni prava, sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da povedu parnicu ili postupak pred drugim nadležnim organom u slučajevima:

1) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu;

2) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva ostaviočevih potomaka koji su sa njim živjeli u zajednici, da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviočeve imovine.

Član 132

Sud će uputiti na parnicu, odnosno na postupak pred drugim nadležnim organom učesnika čije pravo smatra manje vjerovitim.

Ako sud prekine postupak, odrediće rok u kome treba pokrenuti parnicu, odnosno postupak pred drugim nadležnim organom.

Ako učesnik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajaće dok parnica, odnosno postupak pred drugim nadležnim organom ne bude pravosnažno završen.

Ako učesnik u određenom roku ne postupi po rješenju suda, nastaviće se raspravljanje zaostavštine i, ako stranka do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenula parnicu, odnosno postupak pred drugim nadležnim organom dovršiće se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu, odnosno postupak pred drugim nadležnim organom.

Kad je ostavinski sud raspravio zaostavštinu po stavu 4 ovog člana, kao i kad je raspravio zaostavštinu, a trebalo je da učesnike uputi na parnicu, pravosnažnost odluke ostavinskog suda ne sprječava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica ili postupak pred drugim nadležnim organom.

6. Rješenje o nasljeđivanju i o legatu

Član 133

Kad sud utvrdi kojim licima pripada pravo na nasljeđe oglašice ta lica za nasljednike rješenjem o nasljeđivanju.

Rješenje o nasljeđivanju sadrži:

1) lično ime ostavioca, ime jednog od roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo ostavioca, a za lica koja su bila u braku i njihovo djevojačko prezime;

2) označenje nepokretnosti sa podacima iz katastra nepokretnosti, kao i označenje pokretnih stvari, sa pozivom na popis;

3) lično ime, zanimanje i prebivalište nasljednika, odnos nasljednika prema ostaviocu, da li nasljeđuje kao zakonski ili testamentalni nasljednik, ako ima više nasljednika i dio u kome učestvuje u nasljeđu;

4) da li je i ukoliko pravo nasljednika odloženo zbog neprispjelog vremena ili je ograničeno na izvjesno vrijeme ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov ili je ograničeno pravo plodouživanja u čiju korist;

5) lično ime, zanimanje i prebivalište lica kojima je pripao legat, plodouživanje ili koje drugo pravo iz zaostavštine, sa tačnim naznačenjem tog prava.

Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju.

Član 134

Rješenje o nasljeđivanju dostaviće se svim nasljednicima i legatarima, kao i drugim licima koja su u toku postupka istakla zahtjev iz zaostavštine.

Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju dostaviće se nadležnom organu.

Član 135

Kad budu podnijeti dokazi o izvršenju i obezbjeđenju obaveza koje su nasljedniku naložene testamentom u korist lica koja nijesu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima ili za postizanje neke opšte korisne svrhe, sud će narediti da se u katastar nepokretnosti izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlašćenim licima predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda, notara ili trećeg lica.

Član 136

Kad je pravo nasljednika ili legatara odloženo zbog nedospjelosti vremena ili je ograničeno na izvjesno vrijeme ili je odloženo zbog još neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova, odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, sud će po predlogu zainteresovanih lica odrediti privremene mjere za obezbjeđenje odnosnog dijela zaostavštine, ukoliko testamentom nije drukčije određeno.

Član 137

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, a na zahtjev legatara, donijeti posebno rješenje o legatu.

U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe o dostavljanju pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju nadležnom organu, o upisima u katastar nepokretnosti i o predaji pokretnih stvari, koje se nalaze na čuvanju kod suda, notara ili trećeg lica.

Član 138

Kad sud utvrdi da nema nasljednika ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku propisanom ovim zakonom ne javi se niko ko polaže pravo na nasljeđe, donijeće rješenje da se zaostavština preda jedinici lokalne samouprave na čijoj je teritoriji ostavilac imao prebivalište, a ako nije imao prebivalište, jedinici lokalne samouprave na čijoj teritoriji je imao boravište.

Ako je ostavilac imao nepokretnu imovinu van mjesta prebivališta, odnosno boravišta, nepokretnosti će se predati jedinici lokalne samouprave na čijoj se teritoriji nalazi.

Ako ostavilac nije imao ni prebivalište ni boravište na teritoriji Republike Crne Gore, pokretne stvari predaće se jedinici lokalne samouprave na čijoj se teritoriji nalaze.

Član 139

Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ili legatu obavezuje učesnike koji su učestvovali u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

7. Nasljednopravni zahtjevi poslije pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju

Član 140

Ako se po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu pronađe imovina, za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će ovu imovinu novim rješenjem raspodijeliti na osnovu ranije donesenog rješenja o nasljeđivanju.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, sud će ponovo raspraviti zaostavštinu imovine za koju se nije znalo u vrijeme donošenja rješenja da pripada zaostavštini, u slučaju da nasljednik koji se bio odrekao nasljeđa izjavi da se prihvata nasljeđa novopronađene imovine.

Ako ranije nije raspravljena zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji iz nepokretnosti.

Ako se pronađena imovina sastoji iz pokretne imovine male vrijednosti, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtjev zainteresovanih lica.

Član 141

Ako se po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu pronađe testament, sud će ga proglasiti i dostaviti ostavinskom sudu, a zadržaće njegov prepis.

Ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresovana lica o proglašenju testamenta i upozoriti ih da mogu svoja prava na osnovu testamenta ostvariti u parničnom postupku.

Član 142

Ako po pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu, neko lice koje nije učestvovalo u postupku za raspravljanje zaostavštine polaže pravo na zaostavštinu kao nasljednik, ostavinski sud neće raspravljati zaostavštinu, već će to lice uputiti da svoje pravo može da ostvari u parničnom postupku.

Član 143

Kada je raspravljanje zaostavštine završeno pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uslovi za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka, neće se obnoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već stranke svoja prava mogu ostvariti u parničnom postupku.

8. Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ

Član 144

Kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, sud na čijem je području ostavilac umro izdaće, po prijemu smrtonice, oglas kojim će pozvati sva lica u zemlji koja imaju zahtjev prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od šest mjeseci i koji teče od dana objavljivanja oglasa u "Službenom listu Republike Crne Gore", prijave svoje zahtjeve. U protivnom slučaju, pokretna imovina iz zaostavštine će se predati nadležnom organu strane države ili licu koje taj organ ovlasti za prijem te imovine.

Oglas će se istaći na oglasnu tablu suda i objaviti u "Službenom listu Republike Crne Gore", a po potrebi i na drugi pogodan način, a jedan primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu odnosne države u našoj zemlji.

Neće se izdati oglas ako je vrijednost zaostavštine bez odbitka dugova manja od vrijednosti spora male vrijednosti.

Ako se ne izda oglas, zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu tri mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Član 145

Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadržati zaostavštinu, odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok organ strane države ne donese pravosnažnu odluku o tom zahtjevu.

Sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku iz zadržane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati organu strane države.

Ako koji povjerilac prijavi svoje potraživanje, sud će zadržati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potraživanja sve dok ono ne bude podmireno ili obezbijeđeno.

Član 146

Ako je za raspravljanje zaostavštine stranog državljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadležan inostrani organ, sud će ako svi nasljednici koji se nalaze u Republici Crnoj Gori predlože da raspravu sprovede sud u Republici Crnoj Gori, pozvati sve nasljednike i legatara u inostranstvu da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja poziva istaknu prigovor nenadležnosti suda u Republici Crnoj Gori.

Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozvaće se oglasom.

Oglas će se objaviti u "Službenom listu Republike Crne Gore" i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi način.

Primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu odnosno inostrane države u Republici Crnoj Gori.

Ako ni jedan od nasljednika ili legatara iz inostranstva nije istakao prigovor nenadležnosti suda u Republici Crnoj Gori, u roku iz stava 1 ovog člana, sud u Republici Crnoj Gori će, nakon isteka tog roka, raspraviti zaostavštinu.

9. Sprovođenje ostavinskih rasprava

Član 147

Predsjednik osnovnog suda, nakon ocjene stanja u svom sudu (saglasno broju sudija, stručnih saradnika, broja i dužine trajanja neriješenih predmeta i sl.), može sve ostavinske predmete povjeriti na rad notarima sa sjedištem kancelarija u području tog suda.

Član 148

Notari kao sudski povjerenici sprovode radnje i donose odluke u ostavinskom postupku shodno odluci suda o povjeravanju i odredbama ovog zakona.

Sud može iz važnih razloga uvijek oduzeti notaru dalje sprovođenje ostavinske rasprave koje mu je povjereno i raspravu sam provesti ili povjeriti drugom notaru.

Važni razlozi iz stava 2 ovog člana odnose se na prestanak vršenja notarskih poslova, shodno Zakonu o notarima ("Službeni list RCG", broj 68/05).

Protiv odluke suda iz st. 1 i 2 ovog člana nije dopuštena žalba.

Član 149

Notar povjerene mu radnje u nasljednim stvarima izvršava u skladu sa odredbama ovog zakona po kojim sud sprovodi taj postupak.

U postupku koji se sprovodi pred notarom stranka može biti zastupana po odredbama koje se primjenjuju na zastupanje u vanparničnom postupku.

Član 150

Povjereni postupak sprovođenja ostavinske rasprave notar je dužan da sprovede u roku od 30 dana, računajući od dana prijema predmeta.

U slučaju da notar iz opravdanih razloga ne uspije u roku iz stava 1 ovog člana sprovesti sve radnje, dostaviće o tome izvještaj sudu u kojem će obrazložiti razloge zbog kojih nije završio postupak.

Član 151

Kao povjerenik suda u ostavinskom postupku notar, na osnovu odluke suda o povjeravanju, sprovodi radnje i donosi odluke propisane ovim zakonom.

U slučajevima iz odredbe čl. 129, 130 i 131 stav 1 tačka 1 ovog zakona notar će vratiti spis nadležnom sudu.

U slučajevima iz člana 131 stav 1 tačka 2 ovog zakona notar može donositi odluke samo uz saglasnost svih stranaka u postupku, a u nedostatku saglasnosti vratiće spise nadležnom sudu.

Nakon pravosnažnosti rješenja kojim je postupak okončan, notar će vratiti spis nadležnom sudu.

Član 152

Sud će sprovođenje ostavinskih rasprava povjeravati notarima prema odredbama Zakona o notarima u službenom sjedištu notara.

Kad na području suda više notara ima svoja sjedišta, predmeti će im se dodjeljivati u rad ravnomjerno po abecednom redu ličnog imena notara.

Član 153

Poziv i druge isprave koje sastavlja kao sudski povjerenik, notar dostavlja strankama shodno dostavljanju propisanom u Zakonu o parničnom postupku.

Član 154

U vršenju povjerenog posla notar je ovlašten da pribavlja potrebne podatke i isprave od drugih nadležnih organa. Podnesci kojima to traži oslobođeni su od plaćanja taksi.

Član 155

Notar ne može, osim iz posebno opravdanih razloga, odbiti povjereni posao.

O opravdanosti razloga iz stava 1 ovog člana odlučuje predsjednik suda koji mu je posao povjerio.

Nadzor nad radom notara kao sudskog povjerenika obavlja predsjednik suda koji mu je povjerio posao.

Kad notar odbije povjereni posao ili kad mu sud oduzme povjereni posao, predsjednik suda će narediti notaru predaju spisa.

Ako notar ne preda spise sudu, predsjednik suda će postupak predaje sprovesti po službenoj dužnosti.

Član 156

U slučaju prestanka vršenja poslova notara ili promjene službenog sjedišta notara, kojem je sud povjerio sprovođenje ostavinskog postupka, postupiće se po odredbama Zakona o notarima.

Član 157

Naknada za rad i naknada troškova notara određuju se shodno odredbama Zakona o notarima.

GLAVA DEVETA

Određivanje naknade za eksproprisanu nepokretnost

Član 158

U ovom postupku sud određuje naknadu za eksproprisanu nepokretnost kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred organom uprave nadležnim za imovinskopravne poslove nijesu zaključili sporazum o naknadi za eksproprisanu nepokretnost.

Član 159

Ako se sporazum o naknadi u cjelini ne postigne u roku od dva mjeseca od dana pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, organ uprave nadležan za imovinskopravne poslove dostaviće pravosnažno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima sudu na čijem se području nalazi eksproprisanu nepokretnost, radi određivanja naknade.

Ako organ nadležan za imovinskopravne poslove ne postupi po stavu 1 ovog člana, raniji vlasnik i korisnik eksproprijacije mogu se neposredno obratiti sudu radi određivanja naknade.

Član 160

Postupak određivanja naknade za ekspropisanu nepokretnost pokreće se i vodi po službenoj dužnosti.

Postupak iz stava 1 ovog člana mora se završiti najkasnije u roku od tri mjeseca od dana pokretanja postupka pred sudom.

Član 161

Sud će odrediti ročište da bi korisniku eksproprijacije i ranijem vlasniku dao mogućnost da se izjasni o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima koji se pribavljaju po službenoj dužnosti.

Sud će na ročištu izvesti i druge dokaze koje učesnici predlože, ako nađe da su od značaja za određivanje naknade, a po potrebi odrediće i vještačenje.

Član 162

Pošto utvrdi sve važne činjenice, sud donosi rješenje kojim određuje oblik, obim, odnosno visinu naknade, kamatu i rok za izvršenje obaveza.

Ako se korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik sporazumiju o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će takav sporazum unijeti u zapisnik, ukoliko nađe da nije u suprotnosti sa prinudno pravnim propisima.

Član 163

Ako se korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik sporazumiju da se naknada za ekspropisanu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili stana, sporazumom će odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obaveza. Ako taj rok ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok za ispunjenje uzajamnih obaveza iz sporazuma stranaka.

Odredba stava 1 ovog člana shodno se primjenjuje i na lice kome je prihod od tog zemljišta uslov za egzistenciju, kad mu je, po sporazumu sa korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev, naknada za ekspropisano poljoprivredno zemljište određena davanjem u svojину druge nepokretnosti.

Član 164

Troškove postupka određivanja naknade pred sudom snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Član 165

Odredbе ovog zakona o postupku određivanja naknade za ekspropisanu nepokretnost shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nepokretnost na kojoj je izgubio ili mu je ograničeno pravo svojine ili drugo stvarno pravo.

GLAVA DESETA

Uređenje upravljanja i korišćenja zajedničke stvari

Član 166

U ovom postupku sud uređuje način upravljanja i korišćenje zajedničke stvari suvlasnika, sukorisnika i drugih sudržalaca iste stvari (zajedničari).

Član 167

Postupak može da pokrene svaki zajedničar koji smatra da je povrijeđen u pravu upravljanja ili korišćenja zajedničke stvari.

Predlog mora da obuhvati sve zajedničare, podatke o zajedničkoj stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.

Predlog se podnosi sudu na čijem području se zajednička stvar nalazi, a ako se stvar nalazi na području više sudova, predlog se može podnijeti svakom od tih sudova.

Član 168

Po prijemu predloga sud će zakazati ročište na koje će pozvati sve zajedničare, ukazaće im na mogućnost i pomoći im da sporazumno urede način upravljanja, odnosno korišćenja zajedničke stvari.

Sporazum zajedničara sud će unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje, ako se zajedničari sa tim saglase pošto im sud predoči prirodu i pravno dejstvo sudskog poravnanja.

Član 169

Ako se svi zajedničari ne sporazumiju, sud će izvesti potrebne dokaze i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način korišćenja ili upravljanja zajedničkom stvari po odgovarajućim zakonskim propisima materijalnog prava, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

Kad se predlogom traži uređenje korišćenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresovana lica koristiti posebno, a koje zajednički, kako će se koristiti zajedničke prostorije i kako će se snositi troškovi korišćenja prostorija.

Član 170

Kad je među zajedničarima sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, odnosno udio u pravu, sud će uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak pred drugim nadležnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Ako predlagač pokrene postupak na koji je upućen, sud će prekinuti postupak po predlogu do okončanja tog postupka, a ako postupak u određenom roku ne pokrene, smatraće se da je predlog povukao.

Sud može privremeno, do donošenja odluke nadležnog organa, urediti odnose zajedničara u pogledu upravljanja, odnosno korišćenja zajedničke stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se spriječila znatnija šteta, samovlašće ili očita nepravda za pojedine zajedničare.

Odredba stava 3 ovog člana primijenije se i kad su zajedničari sudržaoci stvari koji ne raspolazu dokazima o zakonitom osnovu sticanja državine.

Član 171

Pravosnažnost rješenja donesenog u ovom postupku ne sprječava učesnike da u parnici ili u postupku pred drugim nadležnim organom ostvaruju zahtjeve u odnosu na stvar o čijem upravljanju, odnosno korišćenju je odlučeno rješenjem.

Protiv rješenja nije dozvoljena revizija.

Član 172

Odredbе ove glave zakona primjenjuju se i na vlasnike posebnih djelova zgrade u pogledu upravljanja i korišćenja zajedničkih djelova zgrade koji služe zgradi kao cjelini ili samo nekim posebnim djelovima zgrade, u kom slučaju se suvlasnicima smatraju samo vlasnici tih djelova zgrade, ako se uređenjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasništva drugih djelova zgrade.

Odnosi između vlasnika posebnih djelova zgrade uređuju se u skladu sa Zakonom o etažnoj svojini ("Službeni list RCG", br. 71/04).

GLAVA JEDANAESTA

Dioba zajedničkih stvari ili imovine

Član 173

U ovom postupku sud odlučuje o diobi zajedničkih stvari ili imovine.

Član 174

Postupak diobe zajedničke stvari ili imovine može pokrenuti svaki zajedničar, a predlog mora obuhvatiti sve zajedničare.

Predlog mora da sadrži podatke o predmetu i udjelima zajedničara, o zajedničarima, kao i o drugim licima koja na predmetu diobe imaju neko stvarno pravo. Za nepokretnosti moraju se navesti katastarski podaci i priložiti odgovarajući pisani dokazi i o pravu svojine, pravu službenosti i drugim stvarnim pravima.

Predlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili imovina nalazi, a ako se zajedničke stvari ili imovina nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Član 175

Ako sud, postupajući po predlogu, utvrdi da je među zajedničarima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovinu, udio o zajedničkim stvarima, odnosno imovini ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u zajedničku imovinu, prekinuće postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

Ako predlagač u roku iz stava 1 ovog člana ne pokrene postupak, smatraće se da je predlog povučen.

Član 176

Sud će po prijemu predloga zakazati ročište na koje će pozvati sve zajedničare i lica koja na predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Lica koja imaju pravo službenosti ili druga stvarna prava na stvarima koje su predmet diobe mogu se obratiti sudu da odluči o tim pravima.

Svaki učesnik može predložiti da se na ročište pozovu i druga lica čiji bi interesi mogli biti diobom povrijeđeni. Ako zajedničari ne ospore njihova prava, unijeće se i to u zapisnik i uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o diobi.

Član 177

Ako učesnici u toku postupka postignu poravnanje o uslovima i načinu diobe, sud će poravnanje unijeti u zapisnik, nastojeći da se poravnanjem urede sva sporna pitanja između zajedničara, kao i stvarna prava drugih lica na stvarima diobe i prava ostalih lica prema zajedničarima u vezi sa izvršenom diobom.

Član 178

Ako učesnici ne postignu sporazum o načinu diobe, sud će ih saslušati, izvešće potrebne dokaze, a kada je to nužno i vještačenje, pa će, na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, u skladu sa odgovarajućim zakonskim propisima materijalnog prava, donijeti rješenje o diobi i načinu diobe zajedničke stvari ili imovine, nastojeći da zadovolji opravdane zahtjeve i interese zajedničara.

Ako je zajedničku stvar ili imovinu nemoguće podijeliti fizički ili ako bi se time znatno smanjila njihova vrijednost, sud može odrediti da stvari ili imovina pripadne samo jednom nosiocu prava, s tim što će odrediti iznos koji ovaj treba da isplati drugom nosiocu prava na zajedničkoj stvari, kao i mjesto i vrijeme isplate ili odlučiti da se stvar, odnosno imovina proda i tako dobijeni iznos podijeli.

Prodaja se vrši po odredbama Zakona o izvršnom postupku ("Službeni list RCG", br. 23/04).

Član 179

Pri odlučivanju da predmet diobe pripadne jednom od učesnika, sud će posebno imati u vidu opravdane potrebe tog učesnika zbog kojih taj predmet treba upravo njemu da pripadne.

Član 180

Rješenje o diobi sadrži predmet, uslove i način diobe, podatke o fizičkim djelovima stvari i pravima koji su pripali svakom od zajedničara, kao i njihova prava i obaveze utvrđene diobom.

Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja službenosti i drugih stvarnih prava na djelovima stvari, koja je fizički podijeljena između zajedničara.

GLAVA DVANAESTA

Uređenje međa

Član 181

U ovom postupku sud utvrđuje granicu između susjednih nepokretnosti kad su međni znaci uništeni, oštećeni, pomjereni ili sporni, a susjedi ne mogu sporazumno da utvrde granicu.

Član 182

Predlog za uređenje međa između susjednih katastarskih parcela može podnijeti svaki od vlasnika, odnosno držalac tih parcela, a kad je to zakonom određeno i ovlašćeni organ.

Predlog mora da sadrži podatke o vlasnicima, odnosno držaocima susjednih parcela i o katastarskim parcelama između kojih se međa uređuje, sa oznakama tih parcela iz katastra nepokretnosti kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće, kao i vrijednost sporne međaške površine.

Član 183

Po prijemu predloga sud će zakazati ročište u sudu na koje će pozvati učesnike radi pokušaja sporazumnog uređenja međa.

Ako se učesnici sporazumiju da urede međe, sporazum će se unijeti u zapisnik i isto ima karakter sudskog poravnjanja.

Ako se učesnici ne sporazumiju, sud će zakazati ročište na licu mjesta na koje će, pored učesnika, pozvati vještaka geodetske struke, a po potrebi i svjedoke na koje su se učesnici u predlogu ili na ročištu pred sudom pozvali.

Uz poziv na ročište učesnicima se nalaže da podnesu sve isprave i skice i druge dokaze od značaja za uređenje međa, a po mogućnosti da povedu i svjedoke. U pozivu učesnici će se upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Član 184

Ako predlagač ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, ročište će se održati ukoliko to predloži neko od ostalih učesnika.

Ako niko ne predloži održavanje ročišta, smatraće se da je predlagač povukao predlog.

Član 185

Ako među učesnicima postoji spor o međaškoj površini čija vrijednost ne prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, sud će riješiti u postupku uređenja međa na osnovu jačeg prava, a ako to nije moguće, na osnovu posljednjeg mirnog posjeda. Ukoliko se spor ne može riješiti ni na ovaj način, sud će međašku površinu podijeliti po pravičnosti, vodeći računa o okolnostima i prilikama koje se odnose na konkretni slučaj, a posebno na položaj zemljišta, dužinu međe, veličinu površine, kulturu, prirodne uslove, konfiguraciju, atmosferske prilike i dr.

Sud će postupiti na ovaj način bez obzira na vrijednost međaške površine, ako se učesnici tako sporazumiju.

Član 186

Ako među učesnicima postoji spor o međaškoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postigne se sporazum u smislu člana 185 stav 2 ovog zakona, sud će uputiti predlagača na parnicu i obustaviće vanparnični postupak.

Član 187

Na ročištu za uređenje međa sud će na licu mjesta utvrditi graničnu liniju katastarskih parcela učesnika i obilježiti je graničnim znacima.

O radnjama preduzetim na ročištu za uređenje međa sastavlja se zapisnik u koji se unosi naročito: opis i skica zatečenog stanja, sadržaj izjava učesnika, vještaka i svjedoka, kao i opis i skica stanja uspostavljenog uređenjem međa.

Član 188

U rješenju o uređenju međa sud opisuje graničnu liniju između katastarskih parcela učesnika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Član 189

Protiv pravosnažnog rješenja drugostepenog suda donesenog u ovom postupku revizija nije dozvoljena.

GLAVA TRINAESTA ISPRAVE

1. Sastavljanje sudskog testamenta

Član 190

Sudski testament se sastavlja u sudu, a van suda kada učesnik nije sposoban da dođe u sud ili kada za to postoje drugi opravdani razlozi.

Član 191

Za sastavljanje sudskog testamenta mjesno je nadležan svaki stvarno nadležan sud. Sudski testament sastavlja sudija.

Član 192

Prije nego što pristupi sastavljanju sudskog testamenta, sudija utvrđuje identitet učesnika.

Kad sudija ne poznaje učesnika lično i po imenu, identitet učesnika se utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom dva punoljetna svjedoka, čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.

Član 193

Kad je učesnik nepismen, nijem, slijep ili ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu, sastavljanje sudskog testamenta vršiće se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudija lično poznaje ili čiji je identitet utvrdio javnim ispravama sa fotografijom.

Član 194

Ako učesnik ne zna jezik na kome se sastavlja sudski testament, sudija će sudski testament sastaviti uz učešće sudskog tumača.

Ako je učesnik gluvonijem ili slijep sudija će sudski testament sastaviti uz učešće tumača koji se sa učesnikom može sporazumjeti.

Član 195

Pri sastavljanju sudskog testamenta svjedoci ne mogu biti: potomci zavještaoca, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegovi preci i usvojioci, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stepena zaključno, bračni drugovi svih ovih lica i bračni drug zavještaoca.

Odredba stava 1 ovog člana shodno se primjenjuje i na sudske tumače.

Član 196

Svjedoci pri sastavljanju sudskog testamenta mogu biti lica koja su pismena i koja poznaju službeni jezik i jezik učesnika, a ako je učesnik nijem, ukoliko se sa njim mogu sporazumjeti.

Član 197

Prilikom sastavljanja sudskog testamenta sudija ispituje da li učesnici imaju pravnu i poslovnu sposobnost.

Član 198

Pošto utvrdi da postoje uslovi iz člana 197 ovog zakona, sudija ispituje da li postoji slobodna i ozbiljna volja da se sastavi sudski testament.

Član 199

Ako sud utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi iz čl. 197 i 198 ovog zakona, rješenjem će odbiti da sastavi sudski testament.

Član 200

O sastavljanju sudskog testamenta sastavlja se zapisnik u koji se unosi i način na koji je utvrđen identitet ostavioca, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju sudskog testamenta.

Zapisnik potpisuju i lica iz stava 1 ovog člana.

Uz zapisnik se prilaže primjerak sastavljenog sudskog testamenta.

Član 201

Kad sasluša kazivanja zavještaoca, sudija će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještaoca, pazeći pri tome da volja zavještaoca bude jasno izražena.

U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti važne za punovažnost testamenta.

Kad je to potrebno, sudija će zavještaocu objasniti propise koji ograničavaju zavještaoca u raspolaganju testamentom.

Član 202

Pošto zavještalc sam pročita zapisnik o sudskom testamentu i izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno unijeta, sudija će ovo potvrditi na testamentu.

Član 203

U slučaju da zavještalc nije u stanju da pročita testament koji mu je sastavio sudija, ovaj će ga pročitati zavještaocu u prisustvu dva svjedoka, pa će onda zavještalc u prisustvu dva svjedoka testament potpisati ili staviti na njega svoj rukoznak, pošto izjavi da je to njegov testament.

Svjedoci će se potpisati na testamentu.

Sudija će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Ako zavještalc ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u sudu ili je nijem ili gluv, sudija će preko zakletog tumača pročitati testament, a zavještalc će preko tumača izjaviti da je testament njegov.

Svjedoci i tumač će se potpisati na samom testamentu.

Sudija će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Član 204

Ako se zapisnik o sastavljanju testamenta sastoji od više listova, ovi će se prošiti jemstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskim pečatom.

Svaki list će zavještalc potpisati posebno, odnosno na njemu staviti otisak prsta.

Na kraju zapisnika označiće se od koliko se listova sastoji testament.

Član 205

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještalc nema prebivalište, sud je dužan da o tome odmah obavijesti sud na čijem području zavještalc ima prebivalište.

Član 206

Kad zavještalc opozove svoj testament, na opozivanje testamenta shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o sastavljanju testamenta.

Pošto zavještalc opozove testament, opozivanje će se zabilježiti na testamentu koji se čuva u sudu.

2. Čuvanje testamenta

Član 207

Sud je dužan da primi na čuvanje sudski testament, svojeručni testament, pisani testament pred svjedocima i izjavu o usmenom testamentu.

Sud će podnosiocu testamenta izdati potvrdu o prijemu na čuvanje u sudu.

Član 208

Ako se testament, osim sudskog testamenta, preda na čuvanje sudu na čijem području zavještalc nema prebivalište, sud je dužan da o tome odmah obavijesti sud na čijem području zavještalc ima prebivalište.

Član 209

Testament koji se nalazi na čuvanju kod suda vratiće se podnosiocu na njegov zahtjev.

Testament će se vratiti i njegovom punomoćniku koji ima ovjereno punomoćje za taj posao.

O vraćanju testamenta sastaviće se zapisnik u kome će se navesti način na koji je utvrđen identitet lica kome se vraća testament.

Ako se testament vraća punomoćniku, punomoćje će se priložiti zapisniku i zadržati u sudu.

3. Poništenje isprave

Član 210

U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nužno za ostvarivanje toga prava može se proglasiti, u sudskom postupku, da je isprava izgubila svoju važnost ako je izgubljena, ukradena, izgorela ili na bilo koji drugi način nestala ili uništena, osim ako je zakonom zabranjeno poništenje takve isprave.

Pod uslovima iz stava 1 ovog člana može se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo, ako ne postoje podaci na osnovu kojih nadležni organ može da izda duplikat te isprave.

Član 211

O predlogu za poništenje isprave koju je izdao organ uprave ili pravno lice odlučuje nadležni sud na čijem se području nalazi sjedište davaoca isprave.

O poništenju isprave, kad je u ispravi naznačeno mjesto ispunjenja obaveze, odlučuje isključivo sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja obaveze.

O predlogu za poništenje isprave za koju se nadležnost ne može odrediti na osnovu st. 1 i 2 ovog člana odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište, prebivalište, odnosno boravište predlagača.

Član 212

Predlog za poništenje isprave može da podnese svako lice koje je na osnovu te isprave ovlašćeno da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nestala ili uništena isprava poništi.

Predlog za poništenje isprave iz člana 210 st. 1 i 2 ovog zakona sadrži naročito: bitne sastojke isprave (vrsta isprave, firma, odnosno naziv i sjedište ili ime i prebivalište izdavaoca isprave, iznos obaveze, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunjenja obaveze, da li glasi na ime ili po naredbi ili na donosioca), činjenice iz kojih proizilazi da je predlagač ovlašćen da podnese predlog i da postoji vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.

Uz predlog se prilaže i prepis isprave ako postoji.

Jednim predlogom se može zahtijevati poništenje više isprava pod uslovom da je isti sud mjesno nadležan.

Član 213

Ako pri prethodnom ispitivanju predloga sud nađe da nijesu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka za poništenje isprave, predlog će rješenjem odbaciti.

Ispitivanje se obavlja na osnovu navoda u predlogu i činjenica koje su sudu poznate.

Član 214

Ako predlog ne odbaci, sud će naložiti izdavaocu isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čije se poništenje zahtijeva bila izdata i da li postoje smetnje za sprovođenje postupka.

Član 215

Po prijemu izjašnjenja lica iz člana 214 ovog zakona, sud će oglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.

Oglas sadrži naročito: bitne sastojke isprave potrebne za njeno identifikovanje, rok u kome se imaju podnijeti prijave ili prigovori protiv predloga (oglasni rok), poziv da se isprava pokaže sudu ili izvijesti sud o licu i prebivalištu lica koje drži ispravu, upozorenja da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku sa predmetnom ispravom ne prijavi sudu ili ne stavi prigovor protiv predloga za poništenje isprave, upozorenje da dužnik po ovoj ispravi ne može punovažno ispuniti svoju obavezu, niti obnoviti ili zamijeniti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone, kao i da imalac ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Član 216

Oglas će se dostaviti svim zainteresovanim licima, istaći na oglasnu tablu suda i jedan put objaviti o trošku predlagača u "Službenom listu Republike Crne Gore" ili na drugi pogodan način.

Oglasni rok teče od dana kada je oglas objavljen u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Član 217

Sud vodi upisnik isprava o kojima je pokrenut postupak radi poništenja, a koji može svako lice razgledati i prepisati.

Način vođenja upisnika bliže se uređuje Sudskim poslovníkom.

Član 218

Dužnik ne smije ispuniti obavezu iz isprave čije se poništenje traži, niti ispravu preinačiti, obnoviti ili prenijeti na drugo lice ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je dostavljen oglas ili kad je inače na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništaja isprave.

Zabrana iz stava 1 ovog člana traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravosnažno.

Dužnik se na osnovu takve isprave može osloboditi obaveze samo ako iznos duga uplati u depozit suda.

Član 219

Ako je nestao ili uništen kupon koji je odvojen od glavne isprave, lice na koje kupon glasi može, po isteku roka od tri godine od dana dospelosti kupona, da zahtijeva od dužnika njegovu isplatu, ako prije isteka tog roka prijavi sudu nestanak ili uništenje kupona i ako u tom roku neko lice ne podnese sudu nestali kupon i ne bude podnesen zahtjev za njegovu isplatu.

Dužnik nije dužan da isplati potraživanje po tom kuponu prije isteka roka predviđenog u stavu 1 ovog člana.

Član 220

Dužnik po ispravi čije se poništenje traži ovlašćen je da zadrži ispravu, ako mu bude podnesena radi ispunjenja obaveze ili ako je do nje došao na drugi način. On je dužan da zadržanu ispravu odmah preda sudu kod koga se vodi postupak za poništenje, sa naznačenjem ličnog imena i adrese lica koje mu je ispravu predalo.

Član 221

Sud će obustaviti postupak za poništenje isprave, ako predlagač povuče predlog ili ako predlagač u određenom roku ne položi u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljivanje oglasa ili ako treće lice podnese sudu ispravu ili dokaže pred sudom postojanje isprave čije se poništenje zahtijeva.

Sud će ispitati neblagovremeno podnesene prijave trećih lica ako rješenje o poništenju nije do njihovog prijema doneseno.

Sud je dužan da o svakoj prijavi trećeg lica obavijesti predlagača prije donošenja rješenja.

Član 222

Ako sud nađe da su ispunjeni uslovi za dalje postupanje, a pošto sprovede potrebna izviđanja i pošto protekne oglasni rok, zakazaće ročište na koje se pozivaju predlagač, izdavalac isprave, dužnik po ispravi i sva lica koja su se prijavila sudu, odnosno koja su podnijela prigovore protiv predloga za poništenje isprave.

Član 223

Po održanom ročištu, a na osnovu rezultata postupka, sud donosi rješenje o poništenju isprave, odnosno o odbijanju predloga.

Rješenje o poništenju isprave sadrži podatke o izdavaocu isprave i predlagaču, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obaveze ako glasi na ispunjenje novčane obaveze.

Ako se pokreće postupak za poništenje isprave iz člana 210 ovog zakona, oglas iz člana 215 stav 2 sadrži naročito: naziv izdavaoca isprave, vrstu isprave i njenu bitnu sadržinu, rok u kome se imaju podnijeti prigovori protiv predloga, upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku ne stavi prigovor protiv predloga za poništenje isprave, a sud utvrdi da je bila izdata.

Rješenje se dostavlja svim učesnicima i zabilježiće se u upisnik iz člana 217 ovog zakona.

Član 224

Protiv rješenja kojim se predlog za pokretanje postupka za poništenje isprave odbacuje, odnosno odbija ili postupak obustavlja žalbu može da izjavi samo predlagač.

Protiv rješenja o poništenju isprave žalbu može da izjavi izdavalac isprave i dužnik iz te isprave, kao i lice ovlašćeno na osnovu isprave, ako nije predlagač.

Član 225

Pravosnažno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova.

Na osnovu pravosnažnog rješenja o poništenju isprave predlagač može od dužnika ostvarivati sva prava koja proističu iz te isprave ili mu na osnovu nje pripadaju, a može zahtijevati da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

GLAVA ČETRNAESTA

Sudski depozit

Član 226

U sudski depozit mogu se predati novac, hartije od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitih metala, kad je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.

Sud je dužan da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da dužnik može položiti stvar koju duguje kod suda za povjerioca.

Član 227

Predmeti iz člana 226 stav 1 ovog zakona mogu se predati svakom stvarno nadležnom sudu.

Predmeti iz člana 226 stav 2 ovog zakona predaju se sudu u mjestu ispunjenja obaveze, osim ako razlozi ekonomičnosti ili priroda posla zahtijevaju da se polože sudu u mjestu gdje se stvar nalazi, a mogu se predati i drugom sudu kad je to zakonom određeno.

Član 228

U predlogu će predlagač naročito navesti razloge zbog kojih se deponuju predmeti, opisati predmete i označiti njihovu vrijednost, navesti lice u čiju korist se oni predaju, uslove pod kojima će se predmeti predati, a po potrebi će priložiti odgovarajuće dokaze.

Član 229

Sud će rješenjem odbaciti predlog, ako ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi za prijem predmeta u depozit ili ako predlagač u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.

Član 230

Ako sud ne odbaci predlog, donijeće rješenje o prijemu predmeta, odnosno novca u sudski depozit i odrediti način čuvanja.

Član 231

Ako je deponovanje izvršeno u korist određenog lica, sud će pozvati to lice da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita, ako ispuni određene uslove za predaju.

Član 232

Ako lice u čiju korist je predat predmet izjavi da isti ne prima, sud će o tome izvijestiti predlagača i tražiti da se u određenom roku izjasni.

Ako lice u čiju je korist primljen predmet u sudski depozit isti ne podigne u roku od 15 dana, sud će rješenjem pozvati predlagača (deponenta) da preuzme predmet.

Predmeti primljeni u depozit se izdaju na osnovu rješenja suda koji je odredio prijem.

Član 233

Kad se u depozit predaju predmeti za koje deponent ne zna kome licu treba da se predaju ili ako ne zna koje od više deponovanih predmeta kome od više lica treba da se predaju, sud će zakazati ročište na koje će pozvati predlagača i sva zainteresovana lica radi sporazumijevanja kome licu pripada deponovani predmet.

Ako se uredno pozvana lica ne jave na ročište ili se među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnici ostvaruju svoje pravo na predmet primljen u depozit. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu će se izvijestiti deponent.

Ako se parnični postupak pokrene, sud će rješenjem prekinuti ovaj postupak.

Ako se parnični postupak ne pokrene, sud će rješenjem pozvati predlagača da preuzme predmete iz depozita.

Član 234

Prijem i čuvanje novca, dragocjenosti, vrijednosnih papira, štednih i uložnih knjižica, isprava, strane valute i izdavanje novca, vrijednosti, kao i privremeno izdavanje novca i drugih vrijednosti, postupak sa zastarjelim sudskim depozitom i naknada troškova suda bliže su uređeni Sudskim poslovníkom.

ČETVRTI DIO PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 235

Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona donijeto prvostepeno rješenje kojim se postupak pred prvostepenim sudom okončava, dalji postupak sprovede se po dosadašnjim propisima i pravnim pravilima vanparničnog postupka.

Ako po stupanju na snagu ovog zakona bude ukinuto prvostepeno rješenje iz stava 1 ovog člana, dalji postupak sprovede se po ovom zakonu.

Član 236

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o vanparničnom postupku ("Službeni list SRCG", br. 34/86).

Član 237

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".